

Statens vegvesen

Vedlegg 1 – Høringsnotat

Høring om forslag til forskrift om endring i forskrift 19. januar 2004 nr. 298 om førerkort m.m. (førerkortforskriften).

Trafikant og kjøretøy
Trafikant
20. mai 2021
Vår ref.: 21/96490

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	3
2	Nærmere om forslaget	3
2.1	Forslag om endringer knyttet til helsekrav for diabetes	3
2.1.1	Utsatt frist for fornyelse av førerkort for personer med diabetes som behandles med blodsukkersenkende legemidler	3
2.1.2	Helseattest ved kostholdsregulert diabetes.....	4
2.1.3	Presisering av spesifikke helsekrav ved bruk av legemidler som kan gi hypoglykemi.....	5
2.2	Opphevelse av unntaksbestemmelse i førerkortforskriften § 3–5 nr. 4.....	6
2.3	Unntak fra regler om utfasing av norsk førerkortmodell N2	6
2.4	Øvrige endringer	8
3	Forslag til endringsforskrift.....	8
4	Økonomiske og administrative konsekvenser	8
5	Høringsfrist.....	8

Høringsnotat – Forslag til forskrift om endring i forskrift 19. januar 2004 nr. 298 om førerkort m.m. (førerkortforskriften)

1 Innledning

Statens vegvesen sender med dette på høring forslag til endringsforskrift til forskrift 19. januar 2004 nr. 298 om førerkort m.m. (førerkortforskriften).

Høringen gjelder forslag om endringer i flere av førerkortforskriftens bestemmelser. Flere av endringene er kun mindre presiseringer.

Det foreslås flere mindre justeringer i bestemmelser knyttet til helsekravet for diabetes. Dette gjelder vedlegg 1 §§ 30 og 31. Det foreslås også en forlengelse av fristen i førerkortforskriften § 4-1 tredje ledd. Denne fristen gjelder fornyelse av førerkort for personer med diabetes som behandles med blodsukkersenkende legemidler, og som i dag er innehavere av førerkort med gyldighetstid på mer enn fem år. Denne delen av endringsforslaget er utarbeidet i samråd med Helsedirektoratet.

Statens vegvesen foreslår at unntaksregel fastsatt i førerkortforskriften § 3-5 andre ledd nr. 4 oppheves, i påvente av at direktiv (EU) 2018/645 tas inn i EØS-avtalen. Dette er en nasjonal unntaksregel fra vektbegrensningen i førerkortklasse B som innebærer at førerkortinnehavere med førerkortklasse B på visse vilkår kan føre kjøretøy med alternativt drivstoff med en tillatt totalvekt mer enn 3 500 kg, men ikke over 4 250 kg. Unntaksregelen ble tatt inn i førerkortforskriften i 2019, uten at EU-direktivet som åpner for at et slikt unntak kan gis er innlemmet i EØS-avtalen.

Statens vegvesen foreslår videre at det gjøres en endring i førerkortforskriften § 4-6 tredje ledd, slik at det gis et unntak fra regler om utfasing av norsk førerkortmodell (N2) for personer som har meldt flytting ut av Norge.

2 Nærmere om forslaget

2.1 Forslag om endringer knyttet til helsekrav for diabetes

2.1.1 Utsatt frist for fornyelse av førerkort for personer med diabetes som behandles med blodsukkersenkende legemidler

Personer med diabetes som behandles med blodsukkersenkende legemidler skal ha førerkort med maksimal gyldighet på fem år i lette klasser og tre år i tunge klasser.

Varighetsbegrensningen ble først tatt inn i § 4-1 i 2010 med grunnlag i direktiv 2009/113/EU. Det ble lagt til grunn at de fleste som brukte blodsukkersenkende legemidler, ville levere helseattest og få nytt førerkort innen få år. Det var fram til oktober 2016 en egen diabetesattest som ble fylt ut av behandlende lege.

Alle førere i førerkortgruppe 2 og 3 må levere helseattest hvert femte år, da normal gyldighet for førerrett i disse klassene er fem år og det stilles krav om helseattest ved hver fornyelse. Innehavere av gyldig førerkort i tunge klasser har derfor fornyet førerkortet med helseattest, og denne gruppen skal da ha fått tre års gyldighet ved første fornyelse etter innføring av kravene i direktivet.

I førerkortgruppe 1 antas det imidlertid at det er mange førerkortinnehavere som oppfyller helsekravene for diabetes og som skulle hatt førerkort med fem års gyldighet, men som fortsatt har førerkort med lengre gyldighet. Dette kan tilskrives at det i 2010 ikke ble gitt en frist for å få utstedt nytt tidsbegrenset førerkort. Det ble derfor 1. november 2020 tatt inn en overgangsbestemmelse i § 4-1 tredje ledd der personer med diabetes som behandles med blodsukkersenkende legemidler gis frist til 1. januar 2022 med å levere helseattest og få nytt førerkort i tråd med bestemmelsene i førerkortforskriften § 4-1 første ledd annet punktum.

Fristen som er satt i § 4-1 tredje ledd betyr at disse førerkortinnehaverne må gjennomføre helseundersøkelse og få utstedt helseattest, og deretter få utstedt et nytt førerkort med gyldighet i tråd med dagens regelverk. Fastlegene har en økt arbeidsbelastning som følge av covid-19-pandemien. Dette kommer i tillegg til en allerede presset arbeidssituasjon. Det vil i stor grad være fastlegene som må gi helseattest for at førerkortinnehaver skal få utstedt nytt tidsbegrenset førerkort. For å redusere belastningen på fastlegene under den pågående pandemien, foreslås det derfor en utsettelse av fristen for å gjennomføre den påkrevde fornyelsen av førerkortet.

Fristen for fornyelse foreslås endret til **1. januar 2023**.

Det gjøres samtidig en justering i rekkefølgen av de opplistede førerkortklassene i førerkortgruppe 1 i § 4-1 tredje ledd, da rekkefølgen i dag avviker fra tilsvarende oppstilling i bestemmelsens første ledd og øvrige bestemmelser i førerkortforskriften.

2.1.2 Helseattest ved kostholdsregulert diabetes

Kostholdsregulert diabetes er etter forskriftsendringen fra 1. november 2020 ikke omfattet av førerkortforskriften vedlegg 1 § 30. Det innebærer at bestemmelsene om tidsbegrensning av helseattesten, som gjelder ved behandling med blodsukkersenkende legemidler, ikke får anvendelse ved kostholdsregulert diabetes.

Før forskriftsendringen 1. november i fjor kunne det ved kostholdsregulert diabetes bare gis helseattest med begrenset varighet på inntil fem år i førerkortgruppe 1 og tre år i førerkortgruppe 2 og 3. Det gjaldt da samme varighetsbegrensning ved kostholdsregulert diabetes som ved behandling med blodsukkersenkende legemidler som ikke kan gi hypoglykemi. I begge tilfelle var det en forutsetning at *"det ikke er fare for bevissthetspåvirkning under føring av motorvogn og sykdommen ikke har ført til funksjonssvikt i andre organer som medfører økt trafikksikkerhetsrisiko"*.

Det fremgår av høringsnotatet som lå til grunn for forskriftsendringen, at endringen innebærer at det kan gis helseattest med vanlig varighet ved kostholdsregulert diabetes. Det betyr at det kan gis helseattest uten tidsbegrensning i førerkortgruppe 1 og med inntil fem

års varighet i førerkortgruppe 2 og 3. Helsedirektoratet anser at det kan være hensiktsmessig å presisere dette i forskriften. Det forutsettes i høringsnotatet at det er god oppfølging av sykdommen og god etterlevelse av legens anbefalinger.

Mange som regulerer blodsukkeret gjennom kostholdet, vil etter en tid få behov for blodsukkersenkende legemidler. Det skal da leveres helseattest til Statens vegvesen for å få utstedt tidsbegrenset førerkort i tråd med førerkortforskriften § 4-1 første ledd annet punktum. Det er derfor viktig med god oppfølging ved diabetes, også når det ikke brukes blodsukkersenkende legemidler.

Det foreslås at det som gjelder helseattest ved kostholdsregulert diabetes, presiseres i de generelle bestemmelsene ved diabetes i § 30. Forslaget innebærer at det tas inn en presisering om at det kan gis helseattest med vanlig varighet. Helseattest kan gis med de samme forutsetninger som gjelder ved behandling med blodsukkersenkende legemidler:

- at det ikke er fare for bevissthetspåvirkning under føring av motorvogn
- at sykdommen ikke har ført til funksjonssvikt i andre organer som medfører økt trafiksikkerhetsrisiko.

De to ovenfor nevnte strekpunkter endres fra å være inndelt i strekpunkter til å være inndelt i bokstaver. Dette er kun en regelteknisk endring. Formålet er å gjøre det enklere å henvise til disse vilkårene. Strekpunkter er kun brukt i denne bestemmelsen i vedlegg 1 og bruk av bokstaver ved inndelingen vil samsvare med den inndeling som er brukt i andre bestemmelser i vedlegg 1.

Hvis helsekravene er oppfylt, og det ikke oppstår behov for behandling med blodsukkersenkende legemidler, vil helseattesten for førerkortgruppe 1 i utgangspunktet ha ubegrenset varighet. Førerkort i førerkortgruppe 1 må fornyes med 15 års mellomrom i henhold til førerkortforskriften § 4-1 første ledd første punktum. Dette er imidlertid en administrativ fornyelse for å få et oppdatert førerkort med nytt bilde. Ved slik fornyelse er det ikke krav om å levere ny helseattest, hvis ikke førerkortinnehaver alt har et tidsbegrenset førerkort av helsemessige årsaker.

2.1.3 Presisering av spesifikke helsekrav ved bruk av legemidler som kan gi hypoglykemi

Det fremgår av vedlegg 1 § 30 at ved bruk av insulin eller andre legemidler som kan gi hypoglykemi, gjelder bestemmelsene i vedlegg 1 §§ 31 og 32. Vilråene for å få utstedt helseattest med anbefaling om førerrett for førerkortgruppe 1 står i § 31 kolonne B.

Etter endring av førerkortforskriften vedlegg 1 fra 1. november 2020 er det i § 31 kolonne B angitt hva som gjelder dersom det har vært to eller flere anfall av alvorlig hypoglykemi (anfall med behov for bistand fra andre) og dersom det har vært kun ett anfall av alvorlig hypoglykemi siste 12 måneder. For at det skal gå klart frem av § 31 at vilråene for å få helseattest også gjelder dersom det ikke har vært noen anfall av alvorlig hypoglykemi, foreslås det en presisering i § 31 kolonne B tredje ledd.

2.2 Opphevelse av unntaksbestemmelse i førerkortforskriften § 3–5 nr. 4

1. april 2019 innførte Statens vegvesen en unntaksbestemmelse i førerkortforskriften § 3–5 nr. 4 om rett til å føre varebil med tillatt totalvekt høyere enn 3500 kg, men maksimalt 4250 kg, med førerkort klasse B. Unntaket gjelder kun der den ekstra vekten utelukkende skyldes at varebilen har et alternativt fremdriftssystem, dvs. er drevet av alternativt drivstoff som definert i forskrift om bruk av kjøretøy § 5–2 bokstav k.

Unntaket i førerkortforskriften ble innført på bakgrunn av endringsdirektiv (EU) 2018/645 til direktiv 2006/126/EF (tredje førerkortdirektiv), og skulle gjennomføre ny artikkel 6 nr. 4 bokstav c i direktivet. Direktiv (EU) 2018/645 er enda ikke innlemmet i EØS-avtalen.

Statens vegvesen utredet og hørte en mulig regelverksendring knyttet til artikkel 6 nr. 4 i 2018/2019. Utredningsarbeidet ble utført på oppdrag fra Samferdselsdepartementet. Unntaksbestemmelsen i førerkortforskriften § 3–5 andre ledd nr. 4 ble hørt som en del av flere endringer i førerkortforskriften. Unntaksbestemmelsen ble ved en feil vedtatt av Statens vegvesen sammen med de øvrige endringsforslagene i høringen med ikrafttredelse fra 1. april 2019. Bestemmelsen ble altså vedtatt og trådte i kraft på et tidspunkt hvor direktivet som fastsetter at medlemslandene kan gi slike unntak ikke var innlemmet i EØS-avtalen. Som nevnt ovenfor er direktiv (EU) 2018/645 fortsatt ikke innlemmet i EØS-avtalen.

Tredje førerkortdirektiv gir ikke noen generell unntaksregel om at medlemslandene kan fastsette unntak slik som det som er gitt i førerkortforskriften § 3–5 nr. 4 i dag, før endringsdirektiv (EU) 2018/645. Ettersom endringsdirektivet foreløpig ikke er en del av EØS-retten er det per i dag ikke rom for å fastsette et slikt unntak, uten nærmere avklaring med ESA.

Varebiler som omfattes av unntaket skal ved godkjenning få vognkortmerknad som viser dette. Statens vegvesen har enda ikke registrert slik vognkortmerknad ved godkjenning av varebiler. I praksis er det er altså ingen som har tatt unntaket i bruk. Ettersom unntaksbestemmelsen i førerkortforskriften § 3–5 nr. 4 er innført uten at det aktuelle endringsdirektivet er tatt inn i EØS-avtalen vurderer Statens vegvesen at bestemmelsen må oppheves. Bestemmelsen vil kunne gjeninnføres når direktiv (EU) 2018/645 er tatt inn i EØS-avtalen.

2.3 Unntak fra regler om utfasing av norsk førerkortmodell N2

Som medlem av EØS er Norge forpliktet til å gjennomføre rettsakter som er en del av EØS-avtalen. Store deler av regelverket på førerkortområdet styres av direktiver fra EU. Tredje førerkortdirektiv (2006/126/EF) trådte i kraft i alle medlemsland i EØS fra 19. januar 2013. Direktivet stiller krav til førerkortmodellen som ble tatt i bruk fra samme dato. Siste frist for å fase ut gamle førerkortmodeller som ikke oppfyller kravene i tredje førerkortdirektiv er i direktivet satt til 19. januar 2033. Det er opp til det enkelte medlemsland å fastsette tidligere frister for utfasing. I forbindelse med gjennomføringen av tredje førerkortdirektiv i norsk rett ble det laget en utfasingsplan, som er forskriftsfestet i førerkortforskriften § 4–6. Fordi de eldste førerkortmodellene i liten grad er oppdatert når det gjelder

sikkerhetslementer og har et utdatert bilde av førerkortinnehaveren, er det ønskelig å fase ut disse først.

I førerkortforskriften § 4–6 er det tatt inn en bestemmelse om når den enkelte førerkortmodell mister sin gyldighet. Personer som har et førerkort som mister sin gyldighet, må fornye dette på en trafikkstasjon for å få førerkort av gyldig modell. Den eldste førerkortmodellen, såkalt «grønn bok», ble utstedt før 1. april 1979 og mistet sin gyldighet 1. januar 2020. Såkalte «store rosa førerkort» ble utstedt i perioden 1. april 1979 til og med 31. desember 1997. De mister sin gyldighet 1. januar 2023.

For å kunne få utstedt et norsk førerkort, herunder fornye førerkortet, er det krav om at førerkortinnehaveren har fast bopel i Norge. Personer som har meldt flytting ut av Norge, vil derfor ikke kunne skifte ut sitt norske førerkort av gammel modell til et nytt norsk førerkort. Når fristene for utfasing av den aktuelle førerkortmodellen er overskredet vil førerkortinnehaver derfor miste muligheten til å kjøre i Norge ved besøk.

Utfasingsplanen i førerkortforskriften § 4–6 er til en viss grad fravikelig. Statens vegvesen har derfor vurdert at personer som ikke lenger er bosatt i Norge skal kunne kjøre i Norge med sitt allerede utstedte norske førerkort fram til den endelige utfasingsfristen som er satt i tredje førerkortdirektiv – 19. januar 2033.

I september 2019 ble det derfor tatt inn et unntak i førerkortforskriften § 4–6 siste ledd hvor personer som har et norsk førerkort av typen «grønn bok» (modell N1) og som har meldt flytting ut av Norge, fortsatt kan benytte dette for kjøring i Norge når de er på besøk her i landet etter utfasingsfristen 1. januar 2020.

Statens vegvesen mener det ikke er grunner som taler for at personer som har meldt flytting ut av Norge og fortsatt har sitt «store rosa førerkort» (modell N2) ikke skal kunne bruke dette i Norge når unntak om dette er gitt for personer som innehar eldre førerkort enn dette («grønn bok»). Det foreslås derfor at unntaket som i dag er gitt utvides til å også omfatte personer som er innehaver av førerkort utstedt mellom 1. april 1979 til og med 31. desember 1997. Ved fylte 80 år stilles det krav om fornyelse av førerkort med helseattest i Norge. Unntaket vil derfor kun være gjeldende fram til førerkortinnehaver fyller 80 år.

Tredje førerkortdirektiv fastsetter at 19. januar 2033 er siste frist for utfasing av alle førerkort av gamle modeller i EØS. Det er derfor kun nyeste EØS-modell som vil aksepteres for kjøring i Norge fra og med denne datoen jf. førerkortforskriften § 4–6 andre ledd. Dette er en absolutt frist og gjelder også for førerkortinnehavere som er omfattet av unntaket i bestemmelsens tredje ledd. Dette presiseres nå i bestemmelsens tredje ledd.

I dag er 1. januar 2033 satt som siste frist for utfasing av norske førerkort utstedt i perioden 1. januar 1998 til og med 18. januar 2013. Statens vegvesen foreslår å sette denne fristen til 19. januar 2033, slik at fristen er lik for norske førerkort og for førerkort fra øvrige EØS-land.

2.4 Øvrige endringer

Henvisningen til beslutning om ekvivalenser for førerkort i førerkortforskriften § 8-1 oppdateres, slik at det henvises til den nyeste beslutningen (beslutning (EU) 2016/1945).

3 Forslag til endringsforskrift

Forslag til endringsforskrift følger som vedlegg 2 til høringsbrevet.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Endringen i førerkortforskriften § 4-1 tredje ledd innebærer at personer med diabetes som behandles med blodsukkersenkende legemidler og som har et førerkort med gyldighet på mer enn fem år gis en utsatt frist for fornyelse av sitt førerkort. Den utsatte fristen vil frigjøre kapasitet hos fastlegene mens covid-19-pandemien fortsatt pågår. Fornyelsen må fortsatt gjennomføres, men på et senere tidspunkt enn først fastsatt.

Ved oppheving av førerkortforskriften § 3-5 andre ledd nr. 4 vil det ikke være mulig å få unntak for å føre varebiler med tillatt totalvekt mellom 3500 kg og 4250 kg med førerkort klasse B. Det er ifølge Statens vegvesens registre foreløpig ingen som har tatt i bruk dette unntaket i Norge. De som ønsker å benytte seg av et slikt unntak vil måtte vente til bestemmelsen eventuelt gjeninnføres.

5 Høringsfrist

Vi ber om høringsinstansenes uttalelser innen **1. juli 2021**. Svar som kommer inn etter denne fristen, kan ikke påregnes å bli tatt hensyn til.

Høringssvar kan enten:

- lastes opp elektronisk under selve høringen på våre nettsider,
- sendes som e-post til firmapost@vegvesen.no eller
- sendes pr. post til:

Statens vegvesen
Trafikant og kjøretøy
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Vennligst oppgi vårt referansenummer **21/96490** dersom høringssvar sendes inn via e-post eller pr. post.

Statens vegvesen
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Tlf: (+47) 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no

www.vegvesen.no

Tryggere, grønnere og enklere reisehverdag